

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbeja vsak četrtek in vsja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta šte. 5, sprejemni naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petlitre za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Particije in zabavne vsake petlitre 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Vsi italijanski napadi odbiti.

Italijani samo pri Trziču in Kobaridu prekoračili Sočo. — Hrabri čini štajerskih črno-vojnikov ob koroški meji. — Velike izgube na italijanski strani. — Italijani se hočejo izkrcati ob Črnigori. — Zmagovito prodiranje v Galiciji proti Rusom. — Naši se bližajo Lvovu. — Kaj bo z Rumunijo? — Amerika proti Nemčiji.

Žetev in vojaštvo.

Domobranksko ministrstvo je sporazumno z vojnim izdalo 8. junija glede pomoči pri žetvi te-le dolebe:

Vojaštvo za žetvena opravila.

Občine, žetvene komisije, več posestnikov skupaj ali tudi posamezni posestniki lahko prosijo, naj se jim dajo vojaki na razpolago, da jim opravijo žetvena opravila. Dobili se bodo po možnosti vojaški oddelki do 20 mož. Za stanovanje in hrano teh oddelkov morajo skrbeti občine in posamezni posestniki, katerim so se dovolili ti vojaški oddelki. Toda za to (hrano in stanovanje) dobijo od vojaške oblasti odškodnino, ki pa ne sme znašati več, kakor se plačuje za hrano in stanovanje v kraju, kjer je stalno nameščeno dotično moštvo. To odškodnino za hrano in stanovanje mora poveljnik dotičnega oddelka plačati pri občini proti potrdilu. Prošnje se vlagajo in naslavljaajo edino-le na c. kr. okrajno glavarstvo.

Žetveni dopusti.

Za žetev (tudi košnja se šteje med žetev) se bodo posameznim vojakom, ki niso v fronti, dovoljevali žetveni dopusti, kakor so se dovoljevali za spomladansko opravila. Dopusti se dovoljujejo v izmeri 2 do 3 tedne. V izrednih slučajih se lahko prosi za podaljšanje. Prošnje se lahko vlagajo in naslavljaajo ali pisмено od domačih na c. kr. okrajno glavarstvo ali pa ustmeno od posameznih vojakov pri svojem neposrednem poveljstvu. Najboljša in najkrajša je zadnja, ustmena pot. Vojak se javi v kr. raportu ter pri raportu pove svojo prošnjo.

Začasne oprostitve.

Se vedno se dovoljujejočasne (več kot 14 dni ali tri tedne trajajoče) oprostitve. Dobijo jih samostojni posestniki in kmetijski uradniki (tudi strojevodje pri poljedelskih strojih, n. pr. pri mlatilnicah). Slučaji, v katerih se dovoljujejo, morajo biti posebnega upoštevanja vredni, ako je nevarnost za vse posestvo, družinske razmere itd. Prej je bilo določeno, da morajo biti posestva vsaj 20 ha velika. Ta določba je sedaj odpadla.

Prošnje se pošiljajo na c. kr. okrajno glavarstvo, ki jih mora nemudoma vpsolati na c. kr. poljedelsko ministrstvo. Na prošnje, ki so vpsolane na druge naslove, kakor zgoraj omenjene, se ne bo oziralo.

Določila za slučaj dopusta.

V dopustnih listih je natančno povedano, zakaj se je dopust podelil. Dopustni listi dajo pravico do proste vožnje na železnicah. Ako se vojak po preteklem dopustu ne vrne na svoje mesto, se strogo kaznuje.

Ali vojaki, ki imajo dopust, res opravljajo žetvena opravila, ima to za nadzorovati občina in politična oblast. Če bi se dopustniki ne ukvarjali z žetvenim delom, mora okrajno glavarstvo takoj povzročiti, da se vrnejo v vojaško službo, predno potече dopust. Med dopustom dobijo vojaki svojo vojaško plačo neprikrajšano in tudi njihove družine obdržijo podpore.

Kako plačuje vojaštvo.

Domobranksko ministrstvo je nastavilo za vse predmete, ki jih sme vojaštvo na podlagi zakona za vojne datave prebivalstvu proti odškodnini odvzeti, z ozirom na spremenjene razmere nove cene. Le kjer so nastavljene od politične oblasti najvišje cene, se je ravnati po njih. Nove cene so:

Za žito: pšenica 44 K, rž 34 K, koruza 30 K, oves 23 K 50 v.

Za suhe stročnice in drobno žito: fižol 78 K, leča 140 K, grah 100 K, proso 56 K, ajda 12 K.

Za krompir: krompir za jedila 9 K, krompir za industrijsko rabo in krmo živine 6 K. Te cene veljajo za 100 kg.

Za kisló zelje 31 v za 1 kg, za kisló repo 33 v, za čebulo 58 v, za česenj 1 K 50 v.

Za vino 1 K za 1 liter, za pivo 30 K za hektoliter, za žganje 1 K 20 v za liter.

Za živo živino so določene sledeče cene za 100 kg: Voli 155 K, krave 130 K, ovce 70 K, svinje pod 100 kg teže 2 K za 1 kg, svinje med 68 do 130 kg teže 230 K 100 kg, svinje čez 130 kg teže 260 K za 100 kg, koze 60 K 100 kg žive teže. Za teleta, katera so se dosedaj plačevala po 120 K 100 kg žive teže, v novi odredbi ni nastavljen nova cena.

Za meso: (100 kg) sveža govedina 230 K, sveže ovčje meso 160 K, sveže svinjsko meso 250 K, sveže kozje meso 125 K, povojeno meso 320 K, klobase salami 500 K, druge trpežne klobase 340 K, špeh povojen 360 K, svinjska mast 400 K. Za svežo teletino, za katero je bila dosedaj najvišja cena 280 K, ni novo določene cene.

Za maslo znaša najvišja cena 3 K 70 v za 1 kg, za sir 2 K 80 v.

Za krmila: ovsoni zdrob se plačuje za 2 K višje nego oves, torej 25 K 50 v 100 kg, ječmenov zdrob 35 K, seno 11 K, otrobi 25 K, slama 7 K. — Za koruzno moko na Štajerskem ni določena najvišja cena.

Zglasite se, 43 do 50 letni črnovojniki!

Ker se je črnovojniška zavezanost, kakor smo že poročali, razširila do 50 leta, se morajo vsi črnovojniški zavezanci, rojeni v letih 1865 do vstevšega leta 1872, ki so avstrijski ali ogrski podaniki, zglasiti pri tisti občini ali magistratu, kjer so bivali za časa, ko je bila razglašena tozadevna odredba. Zglasiti se morajo tudi tisti črnovojniški zavezanci, ki ne morejo dokazati, da so podaniki kake inozemske države.

Zglasiti se morajo:

A. Od letnikov, rojenih v letih 1865 do vstevšega leta 1872 vsi in sicer ne glede na to, če so služili pri vojakih ali ne. Izvzeti so samo:

1. Tisti, ki opravljajo že sedaj (tudi brez orožja) črnovojniško ali drugačno vojno službo. 2. Tisti, ki so že šarž v rezervi, ki so v evidenci, ali ki niso v službi, ali končno tisti, ki so upokojeni, četudi še dosedaj niso bili poklicani v vojaško službo. 3. Tisti črnovojniki, rojeni leta 1872, ki so bili vojaki in ki so takrat, ko je bil upokojen ta letnik, že opravljali vojaško službo, toda bili pozneje odpuščeni. 4. Tisti, ki so dobili zaradi kakšne telesne hibe, zaradi katere so bili spoznani za nesposobne za vsako črnovojniško službo in so prejeli črnovojniško odpustnico ali črnovojniški list, ali ki so bili že svoj čas izbrisani iz narodnega seznama. 5. Od letnikov, rojenih v letih 1865 do vstevšega leta 1867 se tisti, ki so na podlagi § 20 brambnega zakona iz leta 1868 prostovoljno stopili v vojske, predno so dopolnili 19. leto svoje starosti.

V zadnjih dveh točkah 4 in 5 označenim se v lastno korist naznanja, da morajo na županstvu ali magistratu takrat, ko se bodo zglasili, dokazati vse okolnosti, s katerimi utemeljujejo, da so oproščeni od črnovojniške zavezanosti ter da se jim ni treba zglasiti. Za slučaj, če bi tega ne storili in bi morale ob-

lasti o tem poizvedovati in čeprav bi se izkazalo, da se je pri tem vrnila kaka pomota, da se dotičnik ni zglasil, bi zadela dotičnika stroga kazen.

B. Od letnikov, rojenih v letih 1873 in 1874 se morajo zglasiti le samo tisti, ki so prostovoljno stopili v vojaško službo še predno so postali črnovojniški zavezanci in so izstopili iz vojaške službe, še predno so dovršili tretje vojaško leto.

Zglasiti se morajo pri tisti občini ali magistratu, kjer so bivali za časa, ko je bila razglašena ta odredba, in sicer se morajo zglasiti:

Rojeni v letih 1869 do vstevšega leta 1874 nadalje do 18. junija in rojeni v letih 1865 do vstevšega leta 1868 od 19. do najdalje 23. junija 1915. Pri zgašenju naj prinesejo seboj kakšno listino, bodisi svoj krsni list, domovnico, delavsko ali poselsko knjigo itd. in če mogoče, tudi še kakšno listino, kot črnovojniško prehodnico (pos), črnovojniško odpustnico, potrdilo o izstopu, dekret, s katerim je bil imenovan itd. Tisti, ki so od črnovojniške službe veljavno oproščeni, morajo predložiti dotične dokaze takrat, ko se bodo zglasili. Vsak, ki se bo zglasil, bo prejel črnovojniško izkaznico, katero mora dobro shraniti in jo svoj čas, ko se bo vršilo prebiranje, prinesiti s seboj. Velja tudi kot potrdilo, da se je v resnici zglasil.

Natančnejša določila o prebiranju se bodo pozneje objavila.

Osebe, označene v § 29 brambnega zakona (posvečeni duhovniki, v dušnem pastirstvu ali kot veroučitelji od države zakonito pripoznanih cerkvenih ali verskih družb) že morejo dokazati pravico, da so oproščeni od črnovojniške službe z orožjem že takrat, ko se bodo zglasili, če predložijo za to potrebne listine. Isto pravico imajo tudi tisti, ki so bili oproščeni od vsake črnovojniške službe z orožjem vsled kake telesne ali druge hibe, (to so take moške osebe, katerim manjka ali roka, noga, ki so oslepeli na obeh očeh, gluhonemi, bebeci, sodnijsko proglašeni blazni, božjastni itd.), če oni sami ali njihovi postavni zastopniki doprinesejo dotične dokaze že takrat, ko se bodo morali zglasiti.

Kdor bi se ne zglasil, bi bil od politične oblasti strogo kaznovan.

Bodimo dosledni.

Naš pristaš iz ljutomerskega okraja nam piše: Deseti mesec že traja bojni ples z vso svojo grozno muziko, a o miru se še nič ne sliši in ne govori. A menda ga ni človeka, ki bi pri tej vojski ne bil kolkortoliko prizadet, kateri bi si ne želel že slišati veseli glas: „Mir ljudem na zemlji!“ Naši junaki vihtijo meče bolj, ko kedaj, da čimpreje izvojujejo naši ljubljani Avstriji časten, zmagoslaven in trajen mir. Tem pomagajo v domovini, sicer ne z mečem, temveč z rožnim vencem v roki matere, otroci in starčki, ki ne nehajo moliti in vzdihovati k Pomočnici kristjanov, k materi Kneza miru, za pomoč naši mili domovini in njenim braniteljem.

Tako naši junaki in njihovi domači. Pa žalibog se še nahajajo med doma ostalimi taki rovarji, ki sicer godrnjajo čez merodajne činitelje, zakaj vendar že ne naredijo konec bojnim grozotam, zakaj ne naredijo mir, v resnici jim je pa za mir malo mar. Mislim s tem na tiste nesrečne pravdarje, katerih poklic je spravljati samo zaslužek drugim ljudem, svojega bližnjega pa uničevati na premoženju, sodniji pa nalagati nepotrebno delo. To je itak znano, da je največ slučajev „razžaljenje časti“, „častikraja“ i. t. d., pa pridejo še tudi druge stvari. Če pridejo po noči kakšni mlečnozobi fantiči, ki so še nedavno iz šole izstopili, kje na vasi skupaj, mislijo se navadno s tem postaviti, da na vso moč krulijo in kričijo, ter tako

ljudem kratko potreben počitek. Če pa jih kdo za to primerno kaznuje, pa hajdi na povelje starišev tožiti. Žalostno, a resnično! Tisti, ki so hoteli imeti mir, so trpeli pri tem občutno škodo. Koliko tožb pa se izčini iz preprirov za meje, kojih stroške nosite navadno obe stranki. Vprašam, ali se ne pravi to uničevati svoje in svojih otrok premoženje? Kakšno spoštovanje bodo imeli otroci do svojih starišev, ki ga morajo imeti, ko bodo izvedeli, kako brezsmiselno se je zapravljalo njih dedščino z neumnimi tožbami? Ali so nam drugi več kakor naši potomci? Kakor je razvidno iz premnogih slučajih bi izgledalo tako. Saj je neki možak se naravnost bahat okoli, ko je zopet celo vrsto sosedov prišel devat „na dohtarja“: „Le služite si le, saj si zdaj težje kupite kruha!“ Vprašam, ali se še najde človek, ki bi dejal, da je tak še pri zdravi pameti?

Ali je tega res treba? Ali je že res tista nekdanja vzajemnost med sosedmi in krščanska ljubezen do bližnjega vzela slovo od nas? Može, kateri se smo doma ostali, bodimo dosledni! Če tisoči in milijoni molijo in prosijo ljubega Boga za blaženi mir in si ga tudi sami želimo, bodimo tudi toliko razsodni, da ne gre zdaj v teh resnih časih drobiti narodove moči z mnogobrojnimi pravdami ter tako gmotno in moralitno uničevati ljudsko premoženje. Pridružimo se rajše z gorečo molitvijo zapuščenim sirotam in pomagajmo jim v sedanji hudi stiski, da nas bo Bog spoznal za vrednega velikega daru, katerega bomo odslej znali bolj ceniti, namreč ljubega miru. Pogoj za to je, da smo blage volje.

Slike iz vojne.

Slovenski pozdrav Italijanom.

Naša prijatelj ALOJZIJ WEIS in FRANC AMBROZ, oba posestnika, prvi v Krčevini pri Mariboru, drugi v Rošpahu, nam pišeta dne 5. junija z italijanskega bojišča. Iz pisma odseva navdušenost, s katero se bore slovenski možje in mladeniči proti verolomnim Italijanom. Pismo se glasi:

Bilo je dne 26. maja. Zgodaj v jutru zasedemo mi slovenski Stajerci naše strelske järke, ko zažari naše ljube solnce čez hribe. Že se zaslišijo proti osmuri prvi strelji iz naših topov. Takoj nam je odgovorila tudi sovražna artilerija, ki je pa čez nekaj časa morala utihnuti. Proti 11. uri se je začel pravi boj, ki je trajal do večera. Noč je bila mirna in tiha. Dne 27. maja zjutraj proti 9. uri se je zopet začel ljuti boj. Sovražni ogenj se je kar sipal po nas ali brez uspeha, ker se le vsaka sedma ali deveta italijanska granata razpoči. S silo nas je hotel sovražnik pregnati iz naših strelskih jarkov, toda slovensko-stajerskih fantov sene data tako lahko pregnati! Napadli so nas večkrat z naskokom, a tedaj so nam prišli prav! Poslali smo jim iz naših pušk slovenski pozdrav nasproti in Lahi so bili odbiti s krvavimi glavami in velikimi izgubami. Tretji dan je trajal boj še dalje, a mi smo bili nadomeščeni po nekem drugem polku, da si nekaj dni odpočijemo, se naspimo, spravimo naše reči v red in se spet pripravimo na novi boj. Zdravi in pri dobri volji smo še vedno. Imeli smo tudi priložnost, obiskati tukaj neko vaško cerkvico. Bil sem, odkar se bojujem proti Lahom, tudi enkrat pri sv. maši.

Prav prisrčen pozdrav vsem bralcem „Slov. Gospodarja“. Upamo, da nam da Bog zdravje, in da tako še pridemo enkrat v Maribor.

Že naše puške pokajo.

Z italijanskega bojišča piše mladenič Vid Brilej iz Zagorja vas Preske našemu uredništvu:

S temi kratkimi vrsticami naznanjam vsem prijateljem in znancem, da sem še živ in zdrav. Hrabri smo res mi vojaki, neustrašeno branimo naš dom. Veselo si prepevamo vojaške pesmi in spremijamo bojni grom:

Že naše puške pokajo,
Taljami pa se jokajo.
Slovenčji bombe mečejo,
Nazaj se Lahi vlečejo.

Srčno pozdravljam svoje stariše in vse, katere poznam. Po gotovi zmagi na veselo svidenje!

Junaške Tolminke.

Ranjeneo, ki se vrača z goriškega bojišča, pripoveduje:

„Na Tolminskem je večina ljudstva ostala doma. Nočejo zapustiti svojih hišic in njivic v hribih. Mirno opravljajo svoje vsakdanje delo. Tudi v najhujšem boju se posebno ženske ne umaknejo v luše in zavetja, ampak obdelujejo svoje ljube njivice in opazujejo divjo borbo v zraku in po zemlji. In vsak trenutek jim je smrt blizu. Ne mislijo menda dosti nanjo, kajti svoje zemlje in svojega dela nočejo pustiti ravno v najhujši uri. Cudovita je ta zvesta ljubezen do domače zemlje. Tako je neka žena delala na polju v toči granat in nehala je, ko ji je roko odtrgala — granata.“

Kolesar s tremi kolesi in puškami.

Prijatelj, član naše katoliške akademične organizacije, poroča z južnega bojišča:

Bilo je prve dni. Od Tolmina se odpravi moč mojega oddelka s kolesom na poizvedovanje proti Ita-

liji. Kar za ostrim zavinkom naleti na dva italijanska bersagliera, ki sta stala ob svojih kolesih. Vsi trije so prav skupaj in osupli. Italijana mu zaključeta: „Sta ferma!“ (Stoj!) V istem trenutku pa naš fant skoči proti enemu, zgrabi za cev in odbije na svoje prsi naperjen bajonet v smeri na drugega Italijana, ki je v zmedenosti le malo oprasnil našega fanta. Nagla odločnost Italijana tako prestraši, da ju je kar zmanjkalo. Naš fant pa se vrne zdrav in cel k oddelku. Pripeljal pa je nazaj tri kolesa in tri strojne puške.

Dobri strelici.

Galicija je bila za naše vojaške dobra šola. Izvrstno znajo streljati. V Ljubljano so pripeljali dva ujeta častnika italijanske gardne kavalarije. Ponosita možaka s črnimi kosmatimi kučmami, kakor jih ima ruska garda. Častnika sta bila na poizvedovanju. Naša straža ju je že od daleč zapazila. Zelo všeč sta jim morala biti, kajti naši so pustili, da sta se jim približala na 15 korakov. Ali bi ju ujeli ali ustrelili? Malo krvi, pa nekoliko ujetništva! V trenutku, ko je bil eden zadet nenevarno v nogo, nameri drugi revolver, pa naš mož pomeri tako dobro, da mu ravno dlan zadene in mu tako zbijje revolver iz roke. Fantom se je izpolnil želja: Malo krvi, pa nekoliko ujetništva za Laha.

Rusi se topničarjev najbolj bojijo

Topničar Franc Uršelj 3. gorskega artilerijskega polka, doma iz Pameč pri Slovenjgradcu, ki je bil v jeseni močno ranjen v levo roko na severnem bojišču in se sedaj zopet bojuje v Karpatih, piše svojim staršim:

... Bog da, da bi že kmalu prišel zaželjeni mir, ki si ga tudi tukaj vsi srčno želimo. Rusi so obetali za našo baterijo posebno nagrado, če bi jo dobili v svoje roke, ker jim dela veliko preglavice. Če so še tako zakopani v zemljo, mi jih najdemo in užugamo. Nekaj ujetih Rusov je celo pravilo, da jim je bilo ukazano, moštvo naših topov na kosce raztrgati, ako bi ga dobili v roke. Sedaj imamo še večje veselje do Rusov, ker smo pred njimi toliko vredni. Lahko bi bili že nesrečni na mnogih krajih. Da pa smo dosej ostali še nepoškodovani, se smemo poleg božjega varstva zahvaliti našim dobrim in previdnim častnikom. Naš dobri stotnik nam reče večkrat: „Ljubi moji otroci, sedaj se boste morali zopet postaviti!“ Mi pa mu tudi po svojih močeh z veseljem vse storimo, ker ga ljubimo, kakor ljubim dober otrok svoje stariše. Bog ga ohrani še mnogo let!

Da naši slovenski fantje na Marijo ne pozabijo, priča vojna dopisnica Lenarta Brimman pri 87. pešpolku, ki prosi za blagoslovljene podobice Jez. Srca in Marije Device, češ: „Bliza se maj, bi tudi rad opravil kako pobožnost Mariji v čast, kadar bi imel čas.“

Padli slovenski junak.

Cetovodja Marko Janžekovič od 87. pešpolka nam piše dne 21. maja s severnega bojišča:

Izgubili ste zvestega čitatelja „Slov. Gospodarja“ in jaz zvestega prijatelja. V dolžnost si štejem, da Vam in njegovim sorodnikom naznanim njegovo smrt.

Cetovodja Luka Majhen od 4. stotnije 87. pešpolka je padel dne 17. maja ob 5. uri popoldan zadet od sovražne krogle. Doma je bil pri Sv. Rupertu v Slov. goricah. Bil je na severnem bojišču neprestano v bojni črti že od začetka vojne, kjer se je hrabro bojeval za domovino. O tem je pričala njegova srebrna hrabrostna kolajna, ki jo je nosil na svojih junaških prsih. Bil je priljubljen pri svojih višjih, spoštovali so ga tudi njegovi tovariši in vse moštvo pri stotniji. Bil je dober in pravičen podčastnik nasproti podložnim.

V tuji zemlji ima svoje gomilo, nagrobni spomenik mu je lesen križ, narejen od njegovih tovarišev. Bodi mu tuja zemljica lahka! V miru naj počiva! Padli je bil zvest naročnik „Slov. Gospodarja“.

„Sl. Gospodar“ roma iz roke v roko, dokler ne pride nova številka.

Ivan Muršič, doma od Sv. Marjete niže Ptujca, ki služi pri 87. pešpolku na južnem bojišču, je svojemu stricu č. g. Framskemu župniku Muršiču pisal pismo, v katerem med drugim poroča:

„Naznanjam Vam, da sem že dvakrat sprejel „Slov. Gospodarja“ z največjim veseljem. Nas je tukaj precej domačih, posebno od Sv. Marjete in okolice; vsi radi čitamo naš slovenski list. Najprej ga jaz sam parkrat skoz in zkok prečitam in potem ga dam svojemu tovarišu Jožetu Horvat, sinu pokojnega Horvata, nekdanjega gostilničarja v našem kraju. Ta ga da zopet drugemu Marjetčanu in to gre tako dolgo naprej, da ga do drugega pondeljka, ko že dobim drugo številko, vsak prečita. S hvaležnim srcem se Vam zahvaljujem tudi v imenu vseh svojih tovarišev. Smo tudi prav dobre volje mi slovenski fantje. Nas ne prestraši ne zima in mraz in tudi ne sovražna krogla. Hrast se maje in hrib, a pogum slovenskih fantov ne omaga!“

Mi z orožjem, Vi z rožnim vencem.

Franc Slatinšek, doma od Sv. Frančiška v Savinjski dolini, ki služi pri pešpolku št. 27, je 1. majnika pisal svoji svakinji Jožeti Stiglic pri Sv. Frančišku pismo, v katerem pravi med drugim:

Prejel sem Tvojo karto. Zelo me veseli, kadar dobim kako poročilo iz svoje ljube vasi. Najbolj pa me veseli, kadar dobim od svojih ljubih kako pismo. Vem, da imate doma dela dovolj, na večer se vsak rad vleže k počitku in ni časa za pisavo. Pa glej! Tukaj Ti v nemiru pišem pismo, ko v zraku irčijo krogle naših kanonov. Buči, da je groza. Sovražnik nima tukaj pri nas nobenih kanonov. Sinoči je gorela vas Esztebnek.

Da je sovražnika dosti na Ogrskem, to ni res; bilo ga je, pa sedaj je šel že daleč nazaj v Galicijo. Tukaj je zdaj že boljše, ker ni več takih izdajalcev, kakor so bili poprej v Galiciji. Jaz še vedno upam, da bo zmaga naša. Dragi mi! Le vsi se borimo! Vi doma, mi pa tukaj. Vsem vaščanom, ki niste pod orožjem, Vam priporočam kot orožje rožni venec. Z njim se tudi Vi vojskujete, in sicer v molitvi do Boga in Marije.

Kateri pa moramo našemu cesarju služiti, se bomo borili s puškami do zadnje kaplje krvi. Če nas bo ljubi Bog še dalje varoval in nas enkrat pripeljal v domači kraj, si bomo z veseljem podali roke, zvonovi po cerkvah pa bodo zapeli in glas ljudstva se bo z veseljem razlegal: „Živela Avstrija! Zmagala je Avstrija!“

Pišem mi zaradi Francelna, da bo šel na nabor. Glej, koliko mater je, ki imajo sinove pri vojakih in tudi v vojski. Koliko je nas mož, ki smo morali zapustiti doma ljube svoje in iti pod orožje. Hudo bo sedaj za Te, če bo sin res poklican pod orožje, in tudi za moje, kojim je zdaj toliko pomagal. Naznanim Tudi bom dobil kolajno, katero sem si že lansko leto zaslužil. Tudi drugi stari vojaki, ki so bili lansko leto izprvega v ognju, bodo odklikovani. Srčne pozdrave! Z Bogom in Marijo!

Bog je zmagovalec

Franc Tesovnik, doma na Ljubnem v Savinjski dolini, ki služi pri 87. pešpolku, je proti koncu aprila svojim starišem pisal pismo, iz katerega posnamemo sledeče:

... Hvala Bogu, čisto lahko prenašam trpljenje vojske. Sviganje granat in šrapnelov je pri nas navadna stvar, ki je sploh na dnevnem redu in dostikrat tudi na nočnem. Od kraja sem za vsak žvižg šrapnela vedel, zdaj pa se prav nič ne zmenim, ker tudi ni vsak nam namenjen. Najmanj pa se jih bojimo zato, ker smo trdno prepričani, da je Bog zmagovalec vseh človeških in naravnih sil, ki nas lahko obvaruje vsega hudega, ki nam preti. Priporočim pa se tudi večkrat Materi božji, ker vem, da ona nikogar ne zapusti, kdor pride pod njeno varstvo. Mislim pa tudi, da naši angelji varhi in vsi naši pronožniki v nebesih polagajo vroče prošnje pred tron božji za nas. In ravno zavoljo prošnje Marijine in naših priprošnjikov smemo upati, da bo vsemogočni Bog od nas skoraj odvrnil te žalostne in morda še bolj hude čase, ki nam pretijo. Omeniti še moram, da sem do zdaj bil še prav srečen. Včeraj sem bil šestokrat pri sv. maši, odkar sem tukaj v Galiciji. In hvala Bogu, velikonočno spoved sem tudi po milosti božji opravil. V dokaz Vam pošiljam lepo podobico, ki sem jo prejel pri spovedi od našega gospoda vojnega kurata Marka Krajnc. Mislim, da jo boste prejeli in prav skrbno hranili, da bo za spomin ali Vam ali meni. Naznanim tudi, da smo včeraj imeli sveto mašo in pridigo pod milim nebom. — Po maši nam je zapela kukavica, katero sem tukaj prvikat slišal, in sicer še nikdar je nisem poslušal s takim čustvom kakor tukaj. Po večici se je sukala, prav lepo je zakukala.“

Človek brez rok in nog.

V bolnišnici dr. Eiselsberga na Dunaju je možki, ki ima umetno narejene roke in noge, ki hodi, je, dela, se giblje kot vsak drug človek, ki ima še vse svoje ude. Mož naredi po 16 km poti na dan, je, pije, piše, se slači in oblači. Na kliniki je pravi blagoslov za ranjence, katerim morejo odvzeti kak ud, ker vidijo, kako se da zdaj lahko nadomestiti ud, če je le človek živ. On kaže ranjencem, kako se more preživeti človek, ki ima dovolj odločnosti, tudi če nima roke in noge, in pripoveduje svojo zgodbo: Leta 1907 je zašel v Ameriki v električni tok, ki je bil pa močan 68.000 volt. Bil je tako poškodovan na rokah in nogah, da so mu morali odrezati roki pod laktom in nogi v mečih pod kolenom. Ko so se pozdravile te rane, je začel energično gibati svoje pohabljene ude in dosegel je, da je pisal s svinčnikom, ki je bil prilezan na desni laketi. Ko je preteklo pol leta po nezgodi, mu je napravil ameriški bandažist umetni roki in nogi, ki mu nadomestijo zelo dobro izgubljene ude. Mož se je vrnil v Evropo, se je oženil in je prevzel trafiko v malem mestecu na Moravskem. Na kliniko dr. Eiselsberga je prišel, da bi mu popravili tam nekaj na njegovih umetnih udih. Profesor ga je predstavil seji c. kr. družbe zdravnikov. Najbrž bodo pošiljali tega moža, ko mu popravijo, kar je treba, po raznih bolnišnicah hudo ranjenih, da bo žalostnim ranjencem v tolažbo in zgled. „Interessantes Blatt“ od dne 13. maja prinaša sliko tega zanimivega moža. Prva slika kaže pohabljenca. Na drugi taki sliki ima umetne ude in pleza z lahkoto po lestvi. Na tretji sliki ga vidimo na sprehodu. Tudi v Radovljico je bil prišel nekoč Američan, ki je imel ustavljeni obe nogi tako umetno, da je hodil po njih, kot vsak drug človek po svojih zdravjih.

Avstrijsko-italijansko bojišče. Dogodki na italijanskem bojišču.

Uradno se razglša:

Dne 10. junija.

Na bojni črti ob reki Soči so bili polovni poskusi sovražnika prekoračiti reko Sočo pri Plavi, Gadiški in Zagrađu, odbiti. Na ozemlju pri Boyca in na grebenu Karnskih alp izhodno od prelaza Plöcken se nadaljujejo boji. Tudi artilerijski boji na prostoru tirolske izhodne meje se nadaljujejo. Sovražni napad na ozemlju Tonale (ob zahodno-tirolsko-italijanski meji med gorskima skupinama Adamello in Ortler) se je vsled odpora naših hrabrih bramburjev izjalovil.

Dne 11. junija.

Predvčeraj in včeraj so bili vsi italijanski napadi na vseh bojnih črtah odbiti.

Ponovni, na del goriške mostne utrdbe namerjeni sunek se je zrušil med ognjem dalmatinskih domobrancev. Istotako je ostal brezuspešen sovražni napad severno od Ronchija. Artilerijski boj na bojni črti ob reki Soči traja dalje.

Ob koroški meji je bil včeraj popoldne močen sovražni napad na Freikofel, drug slabši napad pri Molayskem jezeru odbiti.

Na Tirolskem se je izjalovil sunek italijanske brigade, ki je udrila pri Cortini d'Ampezzo na naše postojanke pri Peutelsteinu. Ponovni napadi na tem ozemlju in ponočni napadi pri kraju Landro so se istotako končali z umikanjem sovražnika. Na ostalem tirolskem obmejnem ozemlju se vršijo neprestani artilerijski boji in za naše orožje uspešne praske.

Ronchi je mesteca v okraju Tržič ob železnicah Nabrežina—Kormin in Tržič—Cervinjan in šteje 3500 prebivalcev. — Wolaysko jezero je gorsko jezero na južno-zahodno koroško-italijanski meji na 1997 m visoki gorski planoti. — Cortina je 600 duš broječi kraj v dolini Ampezzo, izhodno od Bocena, oddaljen 5 km od izhodne tirolsko-italijanske meje. — Peutelstein leži 7 km severno od Cortine. — Kraj Landro se nahaja 12 km severno-izhodno od Peutelsteina ob cesti proti Toblachu.

Dne 12. junija.

Ob Soči se nadaljujejo posamezne praske in artilerijski boji. Dosedaj so prišli Italijani na izhodni breg reke Soče le pri Tržiču in pri Kobaridu, točki, ki se nahajata pred našo bojno črto. Včeraj zjutraj ob ranem svitu so pripelzali sovražni oddelki pri Plavi na izhodne obrežne višine, toda bili so zopet vrženi nazaj.

Ob koroški meji so odbile naše čete sovražne napade na prehoče v ozemlju Monte Paralba in so zasedle to goro. Poskus Italijanov, si zopet nazaj priboriti goro Pijano, se je izjalovil.

Sicer se pa sovražnik polagoma poriva na posameznih obmejnih prostorih notri do naših postojank. Tako se nahaja pri Cortini d'Ampezzo, Fari di Primiero in Borgo.

Dne 13. junija.

Ob reki Soči so se vršili v zadnjih dveh dnevih osobito pri Plavi resnejši boji. Poskus brigade iz Ravene dne 11. t. m. se polastiti izhodnih obrežnih višin, se je končal s tem, da se je moral sovražnik umakniti. Včeraj zjutraj so Italijani vnovič prekoračili reko Sočo. Po hudih bojih se je posrečilo našim četam pognati nazaj sovražnika, ki je dobival vedno večja ojačenja in ohraniti trdno v oblasti naše postojanke, pred katerimi leži čez 400 mrtvih Italijanov.

Na koroškem in tirolskem obmejnem ozemlju se nadaljujejo artilerijski boji.

Dne 14. junija.

V bojih pri Plavih (kraj na zahodnem bregu Soče severo-zahodno od Gorice) dne 12. junija je sovražnik, kakor se je sedaj dognalo, pustil 1000 mrtvih in zelo mnogo ranjenih ležati pred našimi postojankami. Včeraj (dne 13. junija) pozno zvečer so naše čete zavrnile ponovni sovražni napad, kakor vse prejšnje. Italijanom se torej nikjer ni posrečilo, da bi našo bojno črto ob Soči predrli.

Na koroških in tirolskih obmejnih krajih se ni zgodilo nič posebnega.

Dne 15. junija.

Ponovni poskusi Italijanov približati se našim postojankam pri Tolminu in Plavih so bili zopet brezuspešni.

Ob koroški meji so štajerski črnovojniki z naskokom zavzeli višino Mali Pal izhodno od prelaza Plöcken in so odvrnili tri sovražne protinapade na to obmejno goro.

Včeraj (14. junija) je na posameznih delih bojne črte ob Soči vladal mir. Italijani so po svojem odposlanju prosili pri Avstrijcih, da se naj v svrhu pokopavanja mrličev ogenj ustavi. Naši so iz vojaških ozirrov prošajo odbili.

Ob tirolskem obmejnem ozemlju sili sovražnik proti našim postojankam in iste brezuspešno obstreljuje z artilerijskim ognjem. Na nekem obmejnem kraju je žandarmerijska postojanka brez lastnih izgub prisilila italijansko stotico, da se je morala umakniti. Naša žandarmerija je pri tem ujela 58 Italijanov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Naš podmorski čoln potopil italijanskega.

Uradno se razglša:

Dunaj, 11. junija.

Italijanski podmorski čoln „Medusa“ je bil od našega podmorskega čolna v severnem delu Adrije s torpednim strelom zadet in potopljen. Dva častnika in štiri morarje so naši rešili in ujeli.

Morarišče povejstvo.

Avstrijska vojna mornarica je s tem, da je naš podmorski čoln potopil sovražnega, dosegla čin, ki je prvi v zgodovini pomorskih bitk. Dosedaj se še namerč ni pripetilo, da bi se posrečilo kakemu podmorskemu čolnu, da bi v boju pod morsko gladino potopil sovražni podmorski čoln. Res, ponosen sme biti vsak Avstrijec na našo vrlo mornarico!

Kako se je izvršil boj.

Rešeno moštvo italijanskega podmorskega čolna „Medusa“ so v pondeljek zjutraj prepeljali v Gradec, kjer bodo v vojnem ujetništvu delali tovaršijo ujetemu moštvu uničene italijanske zračne ladje „Citta di Ferrara“. Rešenci pripovedujejo, da je strel avstrijskega podmorskega čolna slučajno zadel v cev za torpedne naboje na italijanskem čolnu. Razpočil ni samo naboj avstrijskega čolna, ampak tudi oba italijanska in je tako bil čoln zadet ob enem od treh torpednih strelav. Italijanski torpedni čoln, ki je spremljal uničenega, je takoj, ko se je podmorski čoln potopil, jadrno odplul proti Italiji in prepustil se živo moštvo ponesrečenega čolna lastni usodi. Tako je italijansko junštvo! Se le Avstrijci so pozneje rešili uboge Italijane iz morja. En rešeni Italijan leži težko ranjen v Polji.

Boji ob Soči.

Lepa dolina reke Soče, koje smaragdno-zelene valove občuduje potnik, ki se pripelje iz Bohinjskega predora v dolino pri Kanalu, je sedaj pozorišče silnih bojov, vršečih se na fronti od Boyca ob gornjem toku Soče notri do morja pri Tržiču.

Ze približno pred dvema tednoma so pridrvele z smeri od Cedada močnejše italijanske čete pri Kobaridu do reke Soče in so se trudile v srđih bojih se nastaniti ob pobočju Krna od Boyca do Tolmina.

Istotako so skušale slabejše italijanske čete prekoračiti severno in južno od Gorice na nekaterih mestih reko Sočo, toda brez uspeha. Med tem časom so spravili Italijani večje čete skozi Furlanijo na to ozemlje. Značilno je, da je trajalo zbiranje italijanskih čet na tem ozemlju celih 14 dni, čeprav ne nudi zemlja med mejo in med reko Sočo nobenih težkoč in so Italijani kljub svoji „zavezniški zvestobi“ že leta in leta poprej zavarovali svojo izhodno mejo z vsemi mogočimi vojaškimi sredstvi, ki bi naj olajšala njihovo ofenzivo proti Primorski.

Pretekli pondeljek (dne 7. junija) je javil naš generalni štab, da se pripravlja sovražnik na napad. V tork popoldne se je nato vršil prvi splošni napad pri goriški mostni utrdbi. Napad je bil krvavo odbiti in je stal Italijane težke izgube na moštvo, ki jo „Kölnische Zeitung“ ceni na 4000 mož, tudi izgubo več topov, katerih niso mogli spraviti na varno, ker jih je naš artilerijski ogenj silno obstreljeval. Tudi pri Gadiški in Tržiču so se izjalovili vsi italijanski poskusi prekoračiti reko Sočo. Kljub temu so v sredo (dne 9. junija) zopet napravili napad, ki pa je bil zopet odbiti. Vsi italijanski poskusi, prekoračiti reko Sočo in napadati na naše postojanke so se izjalovili.

Kakšno važnost pripisujejo bojem ob reki Soči italijanski vojaški krogi, je razvidno najbolj iz tega, ker se nahajajo na tem bojišču kralj, načelnik generalnega štaba, Kađorna, ter general Porre, podnačelnik generalnega štaba. Tem pomembnejši so torej tudi neuspehi, ki jih ima sovražnik pri teh svojih prvih večjih podvzetjih.

Reka Soča je tvorila že enkrat mejo med Italijo. Pogodbi v Fontainebleau na Francoskem mesecu oktobra leta 1807 je morala Avstrija pripoznati reko Sočo kot obmejno reko Napoleonovega italijanskega kraljestva, h kateremu je Napoleon leta 1810 še tudi priklopil južni del Tirolske, ki je bil pod bavarsko oblastjo, ter še pridejal Bocen, dele Pusterske doline in mesto Toblach. Ta mrtvorojeni državni stvar se je redentistični Italiji leta 1915 še vedno zdel kot vzor „večje Italije“ in je Salandra v resnici zahteval, da se odstopi Italiji Trentino s temi „zgodovinskimi“ mejami. Italijanska vlada je pred mesecem odklonila pobudo naše države, ker si je želela veliko več ozem-

lja. Sedaj pa vihra ljuti boj ob zeleno se peneči Soči, ob njenih bregovih je že bilo prolito veliko italijanske krvi, toda bregovi Soče so še vedno v naši oblasti.

Laške sanje.

Laški polentariji govorijo se jako ošabno. V svojih listih pravijo, da so jim naši laški kraji premalo in da si bodo vsled tega šli po Dunaj. Uboge sirote! Še niti Gorice si niso mogli dosedaj vzeti! Tudi Rusi so bili nekda, pred davnim časom, tako samozavestni in so si hoteli pogledati na Dunaju in v Budimpešti, koliko je na ur. Toda sedaj že gledajo proti uram v Petrogradu in Moskvi. Angleški listi celo pravijo, da se hočejo Rusi samo tako dolgo vojskovati, dokler ne preženejo sovražnika z lastne zemlje. Evgen, Boročevič in Dankl bodo tudi Lahom pokazali pot v Rim nazaj, mogoče, da jih celo precej daleč na tej poti spremljajo!

Italijanom se izpolnjujejo njih nade.

Ujeti italijanski vojaki, ki so prišli v zadnjih bojih na ozemlju pri prelazu Tonale v naše ujetništvo, so izpovedali, da so jim italijanski častniki zatrjevali, češ, italijanske čete bodo ukorakale v štirih do petih dnevih v Trident. Sedaj se jim je sicer izpolnila ta želja, toda v nekoliko drugačni obliki, kakor so menili; nahajajo se namreč kot — ujetniki v Tridentu.

Italijani tam, kjer pred tremi tedni.

V Italiji vlada velika polnost radi poraza ob Soči, akoravno se načelnik generalnega štaba, general Kađorna, v svojem uradnem poročilu silno trudi, da bi poraz, ki so ga Italijani doživeli, pripisal slabemu vremenu in neugodnemu ozemlju. Oni del milanskega časopisja, ki je hujskal na vojsko, je že močno utihnil. V tem časopisju se ponavljajo skripi, a ostri napadi na armadno vodstvo. List „Sera“ piše: „Mi (italijanska armada) ne stojimo mnogo dalje, kakor tam, kjer smo stali pred tremi tedni. Naša naloga je silno težka.“ „Italia“ pa piše: „Mi smo sovražnika podcenjevali. Celi svet je trdil, da v Nemčiji in Avstriji trpijo glad, a sedaj razvija Avstrija nezaslišano odporno silo, ki nas bo postavila na najtežjo preizkušnjo.“

Italijani se hočejo izkreati v Crnogori.

Ruski list „Rječ“ je dobil od dobro poučenih petrograjskih krogov poročilo, da hočejo Italijani ob črnogorski obali izkreati nekaj svojih čet. S temi vojaškimi oddelki bi potem Italijani skupno s Crnogorci in Srbi napadli Avstrijce ob črnogorsko-srbski meji.

Ginljive prošnje Tirolcev.

Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Odkar nam je Italija napovedala vojsko, prihajajo na višja vojaška poveljstva in oblasti ginljive prošnje iz Tirolske, iz katerih se srecali staro domoljubje Tirolcev, da bi vojaška uprava poverila domačim, to je tirolskim četam, obrambo Tirolske. Tirolsko prebivalstvo naj bo prepričano, da bo armadno poveljstvo upoštevalo v polni meri čustva in želje Tirolcev ter da bo prešel kmalu čas, ko se bodo junaške tirolske čete, ki se sedaj bojujejo na severnem bojišču, borile proti osvražnemu dednemu sovražniku in ga premagale.

Tudi z Italijani bomo obračunali.

Vojni poročevalec Roda-Roda poroča z bojišča z dne 14. junija: Vojaški poveljnik za Tirolsko, general Dankl, se je izrazil napram vojnim poročevalcem o vojnem položaju z Italijo zelo upapolno. Med drugim je rekel general močno naglašajoč sledeče: Čeprav se dosedaj ni prišlo do večjih bitk, bodete vendar v kratkem času pričati, kakó bo dežela obračunala tudi z novim sovražnikom, ki nam je padel v hrbet. Za sedaj pa mora imeti javnost ravno tako potrpljenje, kakor jaz. K tem besedam generala opomni Roda-Roda: Iz pogovorov častnikov generalnega štaba sem dobil utis, da se je pravočasno ukrenilo vse potrebno za obrambo dežele.

18.000 italijanskih duhovnikov pod orožjem.

List „Giornale d'Italia“ poroča, da je bilo na italijanskem okoli 18.000 duhovnikov in menihov poklicanih pod orožje. Od teh je samo 700 prideljenih armadi kot kurati, 1000 jih je uslužbenih v bolnišnicah in zdravstvenih oddelkih, vsi drugi pa so uvrščeni kot navadni vojaki v armado. Tudi papeževa telesna straža je italijanska vojaška oblast večinoma vpoklicala na fronto. To postopanje je največja brezobzirnost proti katoliškemu prebivalstvu, ki je ostalo doma, in mora trpeti in umirati brez verske tolažbe in sv. zakramentov.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 16. junija.

Na dan sv. Antona dne 13. junija so naše in nemške čete navalile med Sieniavo, Jaroslavom in Močisko na rusko črto ter jo v izmeri 70 km predrle. Rusi so se morali bežaje umakniti proti Grodeku — Lvovu. Pri tem smo ujeli nad 16.000 mož. Naše čete sta vodila tukaj nadvojvoda Jožef Ferdinand in general Mackensen.

Tudi od juga sem se med medslovitimi boji bližajo armadi Böhm-Ermolijeva in Pflanzer-Baltinova v smeri proti Lvovu. Posebno srdito branijo Rusi prehode čez reko Dnjestr. Bukovina je sedaj popolnoma očiščena sovražnika, krdela Pflanzer-Baltinove armade so celo udrla v rusko pokrajino Besarabijo ter zasedle nekatere ruske kraje. Ves vojni načrt meri sedaj na to, da se vzame Rusom Lvov in se ruske čete po načrtu Konrada-Hecendorfa stisnejo med reko Vislo in Bug, kjer bi jih potem prijeli od juga, zahoda in severa ter jim zadali zadnji a smrtni udarec.

Pri Varšavi so Nemci na kratki črti pri Bolimiji predrli rusko fronto. Rusi se z naporom vseh sil trudijo popraviti to izgubo, kar se jim pa še do sedaj ni posrečilo.

Na severnem Ruskem koraka Hindenburg med vednimi boji, sicer polagoma, a stalno, proti jugu.

Ruska armada v obupnem položaju.

Znani ruski vojaški pisatelj podpolkovnik Rouget opisuje v pariškem listu „Petit Parisien“ obupni položaj ruske armade sledeče: Rusi bodo potrebovali dolgo časa, predno si bodo odpočili od udarcev v Galiciji. Edina rešitev za Ruse bi bila, ako bi neprestano napadali, kar bi utegnulo sovražnika izmučiti. Če bodo Rusi še tudi v bodoče tako ravnodušni, kakor so bili dosedaj, je njih popolni pogin neizogiben. Veliki knez Nikolajevič je bil sicer poražen, toda še je rešil z izbornimi protipoteznimi kočljiv polčlaji, v katerem se je nahajal. Sedaj manjka Rusom le streliva. Med tem časom pa morajo Italijani izpopolniti odmor in ne smejo pripustiti, da bi si sovražnik odpočil.

Rusi oboroženi s sekirami.

Listu „Az Est“ se poroča iz Stryja: Severno od Drohobycy, Stryja in Zuravna se borijo naše čete uspešno in so zavzele zopet novega ozemlja. Ruski su nek proti Zuravnu se je vršil na stari ruski način. Nameravali so z veliko množico vojaštva doseči nekaj uspehov. V šestkratni rojni črti (švarmliniji), v katero so uvrstili vse svoje rezerve, so napadali naše postojanke. Od teh šestero rojnih črt je bila samo prednja oborožena s puškami. Ostale rojne črte so bile oborožene s sekirami in lopatami. Ko so začeli Rusi napadati, je vrgl ruski zrakoplovec nekaj bomb v smeri proti mestu Zuravnu, toda ruske bombe so povzročile le malo škode. Avstrijsko-nemške čete so ustavile ta silni ruski sunek. Nekaj sto kozakov, ki so bili splezali na drevesa in streljali na nas, so naše čete deloma postrelile, deloma pa ujete.

Novi ruski cilji.

Začetkom vojske so naši sovražniki razglašali, da je njihov cilj Dunaj, Budimpešta in Berlin. Kadar si bodo kozaki na glavnih trgih teh mest kuhali svojo menažo, potem se le bo misliti na mir. Sedaj dajejo že bolj poceni. Iz Petrograda se javlja: Kljub mnogoštevilnim porazom, ki jih doživljajo Rusi v Galiciji, je ruska vlada neomajno odločena, da bo se vojevala tako dolgo, dokler ni ruska zemlja popolnoma očiščena sovražnikov. — Toda kaj, če bo to trajalo ravno tako dolgo, kakor rusko potovanje na Dunaj in v Budimpešto.

Kaj pravi načelnik grškega generalnega štaba.

List „Neon Asty“ opozarja na izjave načelnika grškega generalnega štaba, da je zmaga Avstrije in Nemčije neizogibna, kakor jo je napovedal že od začetka vojske, dasi mu niso verovali.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Pred novimi dogodki na srbskem bojišču.

„Agenog Havas“ javlja iz Niša: Srbski kralj Peter in prestolonaslednik Aleksander sta odšla na fronto. Na srbskem bojišču je pričakovati skoraj večjih in važnejših dogodkov.

„Przemysl je pao.“

Iz Budimpešte poročajo: Dopoldne dne 3. junija se je dogodilo na južnem bojišču nekaj zanimivega. Na nasprotni strani Donave nahajajoči se Srbi so pričeli kar naenkrat med 9. in 10. uro kričati: „Przemysl je pao!“ Naši vojaki s takoj početka niso znali tolmačiti tega vpija, dokler ni dospela ob pol

11. uri tudi v naše taborišče brzojavka, da je trdnjava Przemysl zopet v naših rokah. Srbi so bili torej o teži izgubi, ki je zadela rusko armado, zelo naglo obveščeni. Na ta dan je bilo v taborišču naše monarhije jako živahno in veselo. Vojaštvo je dobilo dvojno menažo in se veselilo zmage naših severnih armad.

Srbi prodirajo v Albanijo.

Srbi so začeli z uspehom prodirati proti severni Albaniji. Italijansko časopisje se dela, kakor da bi bilo vsled tega razburjeno. V poučenih krogih pa mislijo, da je mogoče, da srbska in italijanska vlada postopata sporazumno. Naloga Srbov bi bila, da si priborijo pot do Adrije, po kateri bi potem italijanske čete pohitele Srbiji proti Avstriji na pomoč.

Kaj bo z Rumunijo?

V dunajskih diplomatskih krogih so prepričanja, da Rumunija tako dolgo ne bo zapustila svojega nepristranskega stališča, dokler se bo Rusom v Galiciji tako slabo godilo kakor dosedaj. Ako pa dobijo naše čete kmalu Lvov v roke, se bo menda Rumunija sploh izrekla za nevtralnost med nadaljno vojsko ter odtegnila svoje čete z mej.

Bolgarija ostane nepristranska

Iz Sofije se poroča: Tukajšnji ruski poslanik je obiskal ministrskega predsednika Radoslavova, da izve njegovo mnenje o ruskih ponudbah. Poslanik se je dve uri posvetoval z ministrskim predsednikom. Ko je odšel, je ministrski predsednik sprejel avstro-ogrškega poslanika ter mu zatrdil, da Bolgarija kljub ruskim ponudbam ne spremeni svoje politike in da ostane nepristranska.

Švica na straži.

Švica je svoje vojaštvo poslala večinoma na italijansko mejo. V švicarskih vladnih krogih so mnenja, da se Italija ne bo ozirala na nepristranost Švice in prekoračila tudi, ako potrebno, švicarsko mejo.

Amerika in Nemčija.

Predsednik severnoameriških Združenih držav Wilson trdi v svoji poslanici na nemško vlado, da po topljena ladja „Lusitania“ ni bila oborožena s topovi in da ni vozila streliva za angleško armado seboj. Sedaj je na Nemčiji, da dokaže nasprotno. Predno je Wilson odposlal poslanico na nemško vlado, je odstopil državni tajnik Bryan, češ, da ne odobrava vednih groženj z vojsko nasproti Nemčiji, ampak zadeva se naj reši mirnim potom. Bryan je voditelj demokratske stranke, ki je sedaj v Ameriki na kmalu. Drugo leto so volitve za novega predsednika. V Severni Ameriki živi nad 25 milijonov Nemcev in Ircev, ki ne odobravajo Wilsonove Angležem prijazne politike. Da ne izgubi nemških in irskih glasov, je Bryan naenkrat odstopil. Najši žrtvuje Wilsonovo glavo nego svojo stranko.

Volitve na Grškem.

Na Grškem so se zadnje dni vršile volitve v državni zbor. Nasproti sta si stali vladna in Venizelosova stranka. Bivši ministrski predsednik Venizelos, ki je prijatelj tropsporazuma, in njegov pristasa so delali z velikim naporom za zmago svojih kandidatov. Danes došla poročila pa pravijo, da je Venizelosova stranka bila v volilnem boju poražena. Do srede 16. junija je bilo izvoljenih 176 vladnih in samo 135 pristasaev Venizelosove stranke. Končni izid še ni popolnoma znan.

Kralju Konstantinu se je zdravstveno stanje obrnilo dokaj na bolje.

Razne novice.

* **Zalostna obletnica.** Dne 28. junija bo preteklo leto dni, kar je zločinska roka v Sarajevu prestrigla nit življenja blagemu nadv. Francu Ferdinandu in njegovi soprogini vojvodinji Sofiji Hohenberg. Kdo li si mislil, da se bo po tem turobnem dogodku razvila tako strašna, krvava svetovna vojska! Mirno počivajte sarajevski žrtvi v grobišču tihega gradu Artsteten, ob njunem grobu noč in dan brli lučka, pobožne duše pa neprenehoma molijo za njun dušni blagor in za skorajšnji mir. Pobožni Dunajčani pripravijo v nedeljo dne 27. junija romanje na grob v Artsteten. Romanja se udeleži tudi kardinal dr. Piffi, ki bo imel na grobu slovesno službo božjo. Slovenci in Hrvatje se bomo te dni v gorečih molitvah spominjali nesrečnega prestolonaslednika, po katerem je naš mali narod upal doseči srečnejšo bodočnost.

* **Naši vojni kurati.** Č. g. vojni kurat Franc Paulič se je vrnil dne 9. t. m. z dopusta nazaj k svojemu Jelačićevemu (hrvatskemu) polku na bojišče. Č. g. vojni kurat Marko Sagaj je prišel te dni v domovino na osemtedenski dopust, v Celju je sedaj po-

leg dveh slovenskih vojnih kuratov še hrvaški vojni kurat iz djakovske škofije.

* **Blagoslavljanje lilij** v baziliki Matere milosti v Mariboru. Na praznik sv. Antona ob 3. uri popoldne so se slovesno blagoslovile lilije v čast sv. Antona, ki se zavoljo svoje angeljske čistosti upodablja z lilijo v roki. Letos lilije na praznik sam na prostem še niso razcvetele, a že naslednji dan so stale v najlepšem cvetu. Vpraša se, kako jih umetno pr'siliti, da prej razcvetejo. Daj jih kakor tri dni pred praznikom sv. Antona v soljeno toplo vodo ter jih postavi na gorko. Gotovo ti razcvetejo, če le niso preveč zaostale.

* **Na znanje.** Gojenci kn.-šk. d'j. semenišča, ki so dobro dovršili šolsko leto 1914/15, naj kmalu pošljejo svoje na prečastiti kn.-šk. konsistorij naslovljene prošnje za nadaljnje bivanje v tem zavodu g. sem.-ravnatelju v Mariboru.

* **Združitev Hrvatov in Slovencev.** Istrski državni in deželni poslanec dr. Matko Laginja je v pogovoru z dopisnikom lista „Narodna Obrana“ izjavil: „Vse naše javno in skupno delo mora v sedanji usodepolnih časih temeljiti na tem, ka v svo odločnosti zahtevamo združitev vseh Hrvatov in Slovencev.“

* **Zrebanje efektne loterije Slovenske Straže** — preloženo. Vsled nerednih poštnih zvez nam je bil onemogočen v zadnjih dneh pregled po deželi prodanih srečk. Zato smo bili primorani, zrebanje efektne loterije Slovenske Straže, ki bi se moralo vršiti dne 31. maja 1915, preložiti na dne 26. oktobra 1915 ob 6. uri zvečer. A prodaja srečk Slovenske Straže se nadaljuje.

* **Za „Slov. Stražo“** je daroval neimenovani rodoljub v Mariboru 7 K. — Anton Marin in Franc Kranjc v Mariboru sta darovala po mariborski podružnici vsak po 1 K. Živeli posnemalci!

* **Italijani se krogelj zelo bojijo.** Poročnik pri bosansko-hercegovskem pešpolku št. 3-4 g. dr. Alojzij Juvan piše dne 10. junija rašemuro uredniku z italijanskega bojišča: Sem na italijanski fronti in se počutim dobro. Korajže imajo malo ti Taljani, krogelj se zelo bojijo in takoj pokažejo hrbet. Bog daj, da jih v kratkem pošlene nabrašemo. Sem na slovenskih tleh, vsled tega zelo vesel. Tebi in znanec iskrene pozdrave.

* **Odlikovan je bil** za hrabro obnašanje pred sovražnikom s srebrno svetinjo podčastnik Martin Golob od 87. pešpolka, doma iz Slapčine pri Sv. Andražu v Slov. gor. Golob je bil v svojem času nastavljen kot trgovski sodnik v Mariboru. Sedaj se nahaja že od začetka vojske na severnem bojišču.

* **Odlikovani lovci.** Z bronasto hrabrostno kolajno so bili odlikovani lovci: Franc Ostrožnik, Peter Horvat, Jožef Vaupotič in Matej Založnik, vsi od 20. lovškega bataljona.

* **Vpoklic črnovojnikov.** Uradno se naznanja: Ugoden uspeh sedanjih črnovojniških prebiranj je dal možnost, da se za vojno sposobni črnovojniški letniki 1878 do vstevši 1886 vpokličejo pod orožje namesto 21. junija, šele 15. julija.

* **Za novi podmorski čoln,** ki se ima darovati avstrijski mornarici, so darovali župljani v Slivnici pri Celju po svojem župniku I. Kozjncu 30 K. Hvala! Doneski za podmorski čoln se naj pošiljajo na nalov Avstrijski mornar v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

* **Najvišje cene za turšico.** Razven za Štajersko in Koroško so se nastavile najvišje (maksimalne) cene za turšico in turšično moko in sicer za turšico 36.20 K do 38.50 in za moko 48.07 do 50.93 K. Na Štajerskem in Koroškem so deželne vlade s svojimi organi nakupile turšico tako drago, da je cena mnogo višja nego omenjene maksimalne cene. Kljub temu bi se ne smelo dopustiti, da trpi pod visokimi cenami posebno ubogo prebivalstvo, tem manj, ker so se za morebitne izgube dovolile svoječasno visoke svote. Na Štajerskem pride cena turšične moke (za polento) celo do 90 K.

* **Radli pšenične moke.** Na razna vprašanja, ki se nanašajo na naš članek „Novi odlök glede uporabe moke, žita in kruha“ v zadnji številki, odgovarjamo, da se bo morala vsa fina pšenična moka v kmečkih gospodarstvih, kar je imajo več kakor 10 kg za vsako osebo, brez posebnega uradnega poziva oddati do 27. junija pri pristojnem šolskem volstvu. Moka se bo takoj izplačala. Se enkrat pa povdarjamo, da je treba oddati le odvisno pšenično moko, a ne odvisne pšenice.

* **Moka se ne sme več mešati.** Ministrstvo je odredilo, da se odslej fina pšenična in ržena moka pred prodajo ne sme več mešati s slabjšimi vrstami mok. Koruzna moka, posebno nova, ni trpežna in se je ž njo vreč pokvarila tudi boljše moka. Radi tega se je odredilo, da se odslej sme samo slabše pšenična moka (moka za kuho) mešati z ječmenovo. Boljše vrste pšenične in ržene moke pa se morajo spraviti v promet nemešane. Vendar se sme obrtnim izdelovalcem ali zasebnikom prodajati boljše nemešana moka le tečaj, ako dotični kupi tudi enako množino koruzne ali krompirjeve ali riževe moke.

* **Za mlinarje in občine.** Vojno-žitni prometni zavod je izdal poseben poslovni red, kateri natanko določa vse potrebno glede uradnega rekviriranja in nakupovanja žita, cen za žito in moko, mletja žita in odškodnine občinam pri rekviriranju. Točka 4 tega poslovnega reda pravi, da se za mletje rekvirirane ga žita lahko pritegnejo tudi navadni in ne samo trgovsko vpisani veliki mlinci. Manjši mlinarji se naj torej poudijo komisariju, ki vodi v okrajnem glavarstvu rekviriranje žita, naj se jim izroči kaj rekvirirane ga žita v mletev. — Občine, ki pri nakupovanju ži-